

KSZTAŁCENIE W NIEMCZECH

MASZERUJ SWOJĄ DROGĄ!

Mit Unterstützung der Europäischen Union.
Die Verantwortung für den Inhalt dieser Veröffentlichung trägt der Herausgeber.
Die Europäische Kommission haftet nicht für die weitere Nutzung.

Bundesagentur für Arbeit
Zentrale Auslands-
und Fachvermittlung (ZAV)

Treść

Niemcy krajem kształcenia	3
Niemcy – wykształcenie z perspektywami na przyszłość	
Niemiecki system kształcenia	4
Kształcenie ogólne · Typy szkół drugiego stopnia · Kształcenie zawodowe	
Kształcenie zawodowe w Niemczech	6
Kształcenie podwójne · Wywiad z instruktorem firmy z branży elektronicznej · Kształcenie szkolne · Planowanie kształcenia · Portret: osoba kształcąca się na elektronika w branży informatycznej – technika urządzeń i systemów	
Informacja i doradztwo	14
Miejsca kształcenia i ośrodki nauczania w Niemczech (prezentacja graficzna)	16

Uwagi w kwestii komunikatywności tekstów

W celu uproszczenia komunikatywności, w tekstach stosowano na ogół rodzaj męski. Jednak informacje odnoszą się do kobiet i mężczyzn w jednakowym stopniu.

DANE TELEADRESOWE

Wydawca

Federalna Agencja Pracy (BA)
Centrala Pośrednictwa z Zagranicy i Specjalistów (ZAV)

Redakcja

BW Bildung und Wissen Verlag und Software GmbH oraz
Marion Rang (Centrala Pośrednictwa z Zagranicy i
Specjalistów ZAV) jako osoba odpowiedzialna

Tłumaczenie

Interlingua Übersetzungen GmbH & Co. KG, Dortmund

Wydawnictwo

BW Bildung und Wissen Verlag und Software GmbH,
Norymberga, www.bwverlag.de

Materiały zdjęciowe

Tytuł: Maridav / iStockphoto, S. 3, 5, 7, 12, 14:
www.panthermedia.net, S.9, 13: prywatne

Firma BW Bildung und Wissen Verlag und Software GmbH dziękuje wszystkim osobom, przedsiębiorstwom i instytucjom, które swe fotografie udostępniły bezpłatnie.

Pobranie (bezpłatne):

www.zav.de

Stan na

maj 2013

Dzięki wsparciu Unii Europejskiej

Odpowiedzialność za treść niniejszej publikacji ponosi wydawca. Za dalsze użycie niniejszej publikacji Komisja Europejska nie odpowiada.

Niemcy krajem kształcenia

Ze swymi 500 milionami obywateli Europejski Obszar Gospodarczy stanowi największy rynek pracy na świecie. Swoboda przemieszczania się i zatrudnienia rozpościera się ponad granicami państw: Każdy pracobiorca z kraju Unii Europejskiej ma prawo do pracy w każdym innym kraju (z nielicznymi wyjątkami) i nie wolno go w kraju, do którego przyjechał, dyskryminować.

Swoboda przemieszczania i zatrudnienia odnosi się również do obywateli krajów Unii, którzy pragną rozpocząć kształcenie zawodowe w innym kraju UE. W niniejszej broszurze naświetlimy pokrótce strukturę niemieckiego systemu kształcenia. Zaprezentujemy tobie, jakie masz możliwości zdobycia wykształcenia w Niemczech i jakie warunki powinieneś w związku z tym spełnić. Niniejsza broszura pomoże ci w konkretnym zaplanowaniu swej ścieżki kształcenia w Niemczech, poda partnerów kontaktowych i prowadzące dalej źródła informacji.

NIEMCY – WYKSZTAŁCENIE Z PERSPEKTYWAMI NA PRZYSZŁOŚĆ

W Niemczech nauczysz się swego wymarzonego zawodu nie tylko w szkole. W wielu przypadkach zostanie z tobą zawarta umowa o kształcenie w zakładzie pracy. Tam dowiesz się ze szczegółami, jakie specjalistyczne know-how musisz osiągnąć dla budowy swej przyszłości zawodowej. To kształcenie podwójne (szkoła + zakład) trwa, w zależności od zawodu, od dwóch do trzech i pół roku. Jeżeli nie chcesz ukończyć całego cyklu kształcenia w Niemczech, wtedy możesz zapisać się na kurs zdobycia kwalifikacji częściowych lub dodatkowych, na przykład w ramach programu wymiany dla osób kształcących się.

Kształcenie zawodowe jest w Niemczech modelem sukcesu, o szerokim spektrum kwalifikacji i zorientowane na wymagania praktyczne. Poszczególne wykształcenia są permanentnie dostosowywane do technologicznego i społecznego rozwoju i oferują wiele szans rozwoju i awansu.

System kształcenia w Niemczech oferuje interesujące perspektywy zawodowe. Na niemieckim rynku pracy pilnie poszukiwani są specjaliści, w szczególności inżynierowie i technicy oraz lekarze i średni personel medyczny, którzy mają bardzo duże szanse zdobycia stabilnego zatrudnienia. Sytuacja na rynku kształcenia rozwija się w ostatnich latach w bardzo pozytywnym kierunku. Zakłady pracy stale zwiększają swą ofertę kształcenia. Rozwój ten skutkuje w Niemczech zmniejszeniem się stopy bezrobocia wśród młodzieży. Jest ona w tej chwili najniższa w Europie.

W celu przeciwdziałania deficytowi wykwalifikowanej siły roboczej, Federalne Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Federalne Ministerstwo Gospodarki i Technologii oraz Federalna Agencja Pracy podjęły ofensywne kroki. Kampania ta ma na celu nie tylko informować o deficycie specjalistów, ale również mobilizować potencjały siły roboczej w kraju i zagranicą.

The Job of my Life

PROGRAM PROMOWANIA MOBIPRO-EU

W roku 2013 powołano do życia program specjalny „Promowanie mobilności zawodowej wśród młodzieży zainteresowanej kształceniem oraz młodych osób bezrobotnych w Europie (MobiPro-EU)”. W ten sposób rząd federalny promuje następujące grupy adresatów z zagranicy w ramach Unii Europejskiej:

- Młodzież mająca zamiar ukończyć kształcenie w Niemczech
- Młodzi fachowcy i specjaliści, którzy chcą w Niemczech podjąć wymagającą kwalifikacji pracę

Informacje na temat możliwości wsparcia i promocji oraz o warunkach do spełnienia: www.thejobofmylife.de

Niemiecki system kształcenia

Wykształcenie w Niemczech ma tradycyjnie wysokie znaczenie. System kształcenia leży w zakresie kompetencji krajów związkowych, jest otwarty i swobodnie zorganizowany, finansowany przez państwo i w znacznym stopniu bezpłatny. Studia, kształcenie, dalsze kształcenie są dostępne dla każdego, o ile zainteresowany posiada odpowiednie świadectwa ukończenia wymaganych szkół i certyfikaty kształcenia.

KSZTAŁCENIE OGÓLNE

Okolo 96 procent wszystkich pięcioletków uczęszcza do przedszkola jako swej pierwszej instytucji kształcenia.

Po osiągnięciu szóstego roku życia dzieci obejmuje obowiązek szkolny, przy czym wiele krajów związkowych obowiązek pełnowymiarowego obowiązku szkolnego przełożyło na jeszcze rok lub dwa. Wszystkie dzieci chodzą do czteroletniej szkoły podstawowej, a sześć lat w Berlinie i Brandenburgii. Na koniec udziela się porad w kwestii dalszego toku kształcenia.

Typy szkół drugiego stopnia

W zależności od zdolności uczniów, na drugim stopniu kształcenia utworzono do wyboru trzy typy szkół: szkoła główna, szkoła realna lub gimnazjum. Alternatywą jest zespół szkół, który obejmuje dwie lub trzy kształcące kontynuacyjnie typy szkół i niezależne od rodzaju szkoły stopnie orientacji.

Ośmioletni obowiązek szkolny zostaje spełniony po skończeniu dowolnego typu szkoły. Dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej troski utworzono wyspecjalizowane szkoły wspomagające.

Szkoła główna i szkoła realna

Szkoła główna kończy się z reguły po 9-tej klasie świadectwem ukończenia szkoły głównej, a alternatywą w niektórych krajach związkowych jest kwalifikowane i rozszerzone ukończenie szkoły głównej. Polepsza się w ten sposób szansa dostępu do wszystkich dalszych ścieżek kształcenia szkolnego i zawodowego. Szkoła główna daje podstawy ogólne, jak umiejętność poprawnej pisowni, wystawiania się, podstawową znajomość języka obcego, matematyki i nauk przyrodniczych, które są niezbędne w praktycznym kształceniu zawodowym.

Celem szkoły realnej jest ukończenie przez ucznia 10-tej klasy, która pozwala spełnić wymagania kształcenia zawodowego dla zawodów o wyższych kwalifikacjach. Należą do tego wymagające zawody techniczne i ekonomiczne oraz czynności administracyjne w służbie cywilnej średniego szczebla.

Gimnazjum

Największa część uczniów uczęszcza do gimnazjum. Pozwala to po dwóch lub trzech dodatkowych latach szkolnych zdobyć ogólną maturę. Dzięki reformie przejścia na gimnazjum ośmioletnie (G8) matura ogólna w większości krajów związkowych uzyskiwana jest po dwunastu latach kształcenia szkolnego. Niektóre kraje związkowe jak na razie pozostały przy 13-tej klasie dla maturzystów. Przed maturzystami stoją otworem wszelkie możliwości zawodowe: studia lub kształcenie, przy czym studia oferują najwyższe kwalifikacje zawodowe pod względem formalnym.

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Uczniowie szkół głównych lub realnych mają ustaloną drogę kształcenia zawodowego, mogą jednak podnosić kwalifikacje w trakcie swej kariery zawodowej.

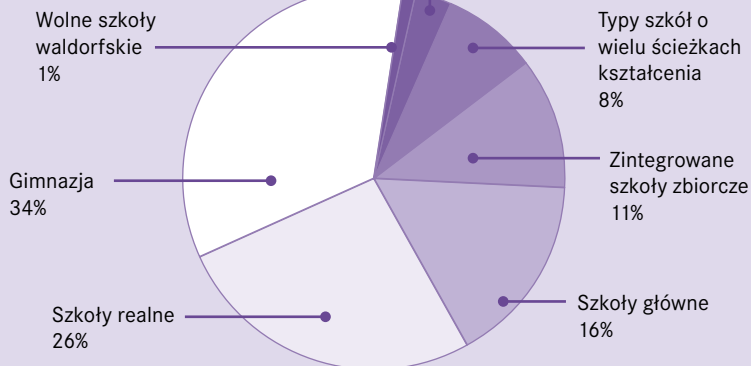
Dla kształcenia zawodowego występują dwie alternatywy: Kształcenie podwójne w szkole zawodowej i zakładzie doskonalenia zawodowego albo kształcenie w specjalistycznych szkołach zawodowych. Bliższe informacje na ten temat znajdziesz w rozdziale „Kształcenie zawodowe w Niemczech”.

Więcej informacji o niemieckim systemie kształcenia: www.bildungsbericht.de

Rodzaje szkół w Niemczech

Uczniowie na drugim stopniu kształcenia (szkoły ogólnokształcące)

Rok szkolny 2010/11

Źródło: Federalny Urząd Statystyczny, www.destatis.de, 2012

Kształcenie zawodowe w Niemczech

Prawie dwie trzecie wszystkich absolwentów poszczególnych roczników ubiega się o kształcenie zawodowe w szkole lub w zakładzie pracy, a jedna trzecia uczęszcza do szkoły wyższej. Również abiturienti często decydują się na podjęcie kształcenia zawodowego. Powodem jest dobra reputacja niemieckiego systemu kształcenia. Wiele zawodów, które w innych krajach wymagają studiów, nauczanych jest w Niemczech poprzez kształcenie i doskonalenie zawodowe.

Zakończony cykl kształcenia stanowi w Niemczech podstawę udanego życia zawodowego. Nawet jeżeli się nie pracuje w swoim dotychczas wyuczonym zawodzie, wykształcenie decyduje o dalszych szansach na rynku pracy. Stanowi ono również świadectwo zdolności intelektualnych i społecznych, które są konieczne w życiu zawodowym.

Możliwość wyboru kształcenia spośród prawie 350 zawodów

Kształcenie jest zawsze połączone z konkretnym profilem zawodowym. Występuje około 350 oficjalnie uznanych zawodów. Każdego roku powstają nowe zawody lub aktualizowane są dotychczasowe przepisy oświatowe. W ostatnich latach szczególnie w branży informatycznej, medialnej i usługowej powstaje wiele nowych zawodów. Większość absolwentów szkół stara się o kształcenie w zakładzie pracy lub o kształcenie podwójne. Podwójne oznacza, że odbywa się równoległe w dwóch miejscach: W zakładzie pracy kształcą się zdobywając podstawy praktyczne, a teorię wykłada się w szkole zawodowej. Prawo o kształce-

niu zawodowym reguluje prawa i obowiązki, które musi spełniać zakład pracy prowadzący kształcenie oraz sama osoba kształcąca się.

Kształcenie w szkołach specjalistycznych

Obok systemu podwójnego (szkoła + zakład) ma miejsce kształcenie w szkołach specjalistycznych. Poprzez długą fazę nauczania praktycznego następuje tam uzupełnienie wszystkich treści podanych na wykładach. W szczególności zawody związane z pracą z młodzieżą lub pracą opiekuńczą, jak na przykład pedagog lub opiekun nad osobami starszymi i chorymi, nauczane są w szkołach specjalistycznych; wykształca się tam również w zawodach technicznych jak asystent informatyka lub asystent techniki medycznej.

KSZTAŁCENIE PODWÓJNE

W systemie podwójnym osoby kształcące się odgrywają podwójną rolę: są one jednocześnie uczniami i pracownikami. Zawierają one z przedsiębiorstwem umowę o kształceniu. Osoby kształcące się uczą się praktyki zawodowej poprzez pracę w zakładzie pod kierownictwem doświadczonych kolegów. Z drugiej strony, przez jeden lub dwa dni w tygodniu chodzą do szkoły zawodowej, dającej podstawy teoretyczne. W planie nauczania występują w jednej trzeciej przedmioty ogólnokształcące, jak niemiecki, angielski lub nauka o społeczeństwie. Dwie trzecie treści nauczania dopasowane są do profilu zawodu.

To kształcenie trwa, w zależności od zawodu, od dwóch do trzech i pół roku. Przy odpowiednim postępie w nauce oraz szczególnie dobrych wynikach w pracy cykl nauczania po konsultacjach z zakładem kształcącym oraz ze szkołą zawodową może zostać skrócony.

Egzamin końcowy osoby kształcące się zdają przed izbą odpowiedzialną dla swej grupy zawodowej. Izby powoływane są przez stowarzyszenia zawodowe rzemiosła, przemysłu oraz handlu. Wydają one dopuszczenia i mają wpływ na tok kształcenia oraz kryteria egzaminacyjne. Treść i przebieg egzaminów zostały uregulowane prawnie w skali federalnej.

Wcześniejsze wejście na rynek pracy

Dużą zaletą kształcenia podwójnego jest bliskość rynku pracy. Celem jest wykształcenie wykwalifikowanych fachowców wnoszących niezbędne kompetencje i kwalifikacje do ciągle zmieniającego się rynku pracy. Wysoki udział nauczania praktycznego w toku nauki zapewnia to, że uzyskane umiejętności są w życiu zawodowym faktycznie potrzebne.

Dla wielu wynagrodzenie za naukę i pracę odgrywa bardzo dużą rolę, bowiem myśl o niezależności finansowej od rodziców – choćby nawet częściowej – jest dość pociągająca.

Wynagrodzenie rośnie z każdym rokiem kształcenia i wynosi przeciętnie około jedną trzecią pensji początkującego, wyszkolonego fachowca. Ile faktycznie zarabia się, to zależy w szczególności od umowy taryfowej w danym zakładzie. Czas pracy i wynagrodzenie regulują uzgodnienia zawarte między organizacjami pracobiorców i pracodawców. W zależności od zawodu lub regionu płaca kształtuje się w sposób zróżnicowany.

Ukończenie szkoły decyduje o szansach

Generalnie system podwójnego kształcenia (szkoła + zakład) jest otwarty dla wszystkich. Formalnie nie trzeba mieć ukończonej żadnej szkoły. W praktyce sytuacja na rynku kształcenia wygląda jednak inaczej. Pomimo tego, że w minionych czterech do pięciu latach podaż miejsc kształcenia znacznie wzrosła, to uczniowie o wyższym stopniu wykształcenia mają jak zwykle większe szanse w zdobyciu miejsca kształcenia w wymarzonym zawodzie. Uczniowie po szkole głównej mają na rynku kształcenia najmniejsze możliwości wyboru, ale mogą jednak zapunktować dobrymi ocenami.

Szkoły ukończone zagranicą mogą w określonych warunkach zostać potraktowane równorzędnie, jak ukończenie szkoły niemieckiej. O równorzędności ze świadectwem ukończenia niemieckiej szkoły głównej, ukończenia szkoły na poziomie średnim („ukończenie szkoły realnej”) oraz z ogólną lub specjalistyczną maturą w celach zawodowych (np. w celu podjęcia kształcenia zawodowego) decydują biura uznawania świadectw poszczególnych krajów związkowych. Pozostałe informacje znajdują się na stronach konferencji ministrów kultury pod www.kmk.org (> Centralne Biuro Oświaty Zagranicznej > Uznawanie Świadectw Szkolnych > Równorzędność z Niemieckimi Świadectwami Szkolnymi). Odpowiednie biura można wywołać przez bazę danych Anabin (<http://anabin.kmk.org> > Biura Uznawania Świadectw i Doradztwa). Decyzję o dostępie do szkół wyższych w wypadku niemieckich, cudzoziemskich lub bezpieczeństwa kandydatów na studia z zagranicznymi kwalifikacjami dostępu do szkół wyższych podejmują same szkoły wyższe.

Banki, firmy ubezpieczeniowe i biura doradców podatkowych rekrutują ponad połowę swych pracowników na szkolenie spośród abiturientów. W zawodach technicznych o dużych wymaganiach merytorycznych w branży informatycznej wymagana jest zwykle również matura. Również w zawodach preferowanych przez młodzież, jak na przykład technika imprez i pokazów lub prezentacje medialne, absolwenci z maturą stanowią większość osób kształcących się. Miejsca nauki w sektorze handlowo-ekonomicznym oraz elektrycznym są zajmowane głównie przez absolwentów szkół realnych. Piekarz, fryzjer lub malarz i lakiernik są zawodami, w których duże szanse mają ubiegający się ze świadectwem szkoły głównej. Oferty wyboru zawodu znajdziesz tutaj: www.planet-beruf.de oraz www.berufswahl.de.

Wymagania wynikają z potrzeb firm

Tak jak zróżnicowane są oferowane miejsca kształcenia, tak mocno różnią się między sobą wymagania i procedury rekrutacji. Większe zakłady testują kandydatów w centrach kompetencyjnych, natomiast w mniejszych zakładach rzemieślniczych wybór następuje na podstawie osobistego wrażenia, jakie sprawia kandydat. Prawie wszyscy pracodawcy życzą sobie od osób ubiegających się oraz od uczniów dobrych ocen z niemieckiego i z matematyki. W branży handlowej i ekonomicznej lub w międzynarodowych kontaktach z klientami ważna jest znajomość języka angielskiego.

Wywiad na temat kształcenia

Andreas Baumann, instruktor w firmie EURONICS XXL w Bayreuth

Czy może Pan pokrótce wyjaśnić, co należy rozumieć pod pojęciem kształcenia poza zakładem?

Kształcenie poza zakładem w izbie rzemieślniczej służy do intensyfikacji i uzupełnienia praktycznego kształcenia w zakładzie. Mistrzowie rzemiosła w kursach przykładowych symulują np. naprawy, których nie można przeprowadzić w zakładzie prowadzącym kształcenie. Oprócz tego, kształtujący się może nabyte umiejętności i czynności powtórzyć i przećwiczyć.

Co uważa Pan za zalety systemu kształcenia w Niemczech?

Młodzież dzięki podwójnemu systemowi kształcenia (szkoła + zakład) uczona jest przede wszystkim praktyki. Osoby kształcące się mają stałą możliwość sprawdzania wiedzy teoretycznej w praktyce. Z niemieckim świadectwem ukończenia szkoły w kieszeni, również absolwenci cudzoziemscy mają dobre szanse na rynku pracy w swoim kraju.

W jaki sposób zorganizowano u Państwa system kształcenia zawodowego?

Osoby kształcące się w branży elektronicznej przechodzą w cyklu nauczania przez trzy-cztery tygodnie wszystkie działy w zakładzie – od biura obsługi klienta, przez warsztat, montownię anten aż do magazynu. W tym czasie, w danym dziale kształtujący się podlegają czeladnikowi lub mistrzowi, który się nimi zajmuje i ich wprowadza. Kształtujący się prowadzą dzienniki, w których wpisują wykonane w ciągu tygodnia czynności – również w tygodniach uczęszczania do szkoły lub w fazach kształcenia poza zakładem.

Po dwóch latach kształtujący się zdają egzamin. Służy on do „oceny postępów w nauce”. W ten sposób dowiadujemy się, czy kształtujący ma szansę podołać nauce i on sam dowiaduje się, jaki poziom wiedzy reprezentuje.

KSZTAŁCENIE SZKOLNE

Niektórych zawodów w obszarze społecznym, w opiece, w handlu i ekonomii lub technice uczy się w specjalistycznych szkołach zawodowych. Należą do tego asystenci ekonomistów, ergoterapeuci, asystenci dietetyków lub sekretarki ze znajomością języków obcych. Szkołący się uczęszczają z reguły od dwóch do trzech lat wyłącznie do jednej szkoły. Zwykle w planie nauczania ujęta jest obowiązkowa praktyka w zakładach. Treść i zakres w niektórych zawodach mogą się zmieniać w zależności od kraju związkowego, lecz świadectwa egzaminów końcowych są jednak równorzędne.

Ile możesz zarobić podczas kształcenia? Wybrane zawody 2012

Uczony zawód (w zakładzie) Nazwy zawodów odnoszą się do kobiet i mężczyzn	Czas trwania kształcenia (w miesiącach)	Przeciętne wynagrodzenie w zachodnich krajach związkowych	Przeciętne wynagrodzenie we wschodnich krajach związkowych
Specjalista ds. zarządzania i ekonomii (przemysł i handel)	36	841 Euro	763 Euro
Opiekun nad osobami chorymi	36	950 Euro	950 Euro
Elektronik – technika utrzymania ruchu w zakładzie	42	904 Euro	852 Euro
Ekonomista przemysłowy	36	875 Euro	802 Euro
Specjalista hotelarstwa	36	638 Euro	505 Euro
Kucharz	36	638 Euro	505 Euro
Murarz	36	968 Euro	772 Euro
Mechatronik	42	909 Euro	885 Euro
Specjalista techniki medycznej	36	653 Euro	653 Euro
Mechanik obróbki skrawaniem	36	913 Euro	886 Euro

Źródło: Federalny Instytut Kształcenia Zawodowego, wynagrodzenia taryfowe dla osób kształcących się za rok 2012 i umowa taryfowa dla osób kształcących się w państwowej służbie cywilnej (TVA6D) – część specjalna dla opieki

Specjalistyczne szkoły zawodowe

Specjalistyczne szkoły zawodowe dysponują szerokim wachlarzem ofert: Dają one pełne szkolne wykształcenie w zakresie np. gospodarki lub zarządzania. Dodatkowo zawodowe szkoły specjalistyczne umożliwiają dostęp do studiów przez świadectwo dojrzałości, dające wstęp do wyższych szkół zawodowych.

PLANOWANIE KSZTAŁCENIA

Zanim zdecydujesz się na podjęcie nauki w Niemczech, powinieneś sobie odpowiedzieć na następujące pytania:

Jakie warunki muszą spełnić?

Zaletą niemieckiego podwójnego systemu kształcenia (szkoła + zakład) jest to, że brak jest jakichkolwiek warunków formalnych przystąpienia. W konkurencji z innymi kandydatami liczą się przede wszystkim dobre oceny ukończenia poprzedniej szkoły. Dla czysto szkolnego kształcenia warunkiem jest świadectwo ukończenia poprzedniej szkoły. Instrukcja ewaluacji świadectw **europass** jest użytecznym instrumentem przetłumaczenia własnego świadectwa szkolnego na użytek niemieckich pracodawców i instytucji. Dokument **europass** jest dotychczas najważniejszym instrumentem w celu udokumentowania doświadczenia zawodowego oraz do uwiarygadniania swych kwalifikacji zagranicą. Wielojęzyczne informacje o tym znajdują się w internecie na stronie <http://europass.cedefop.europa.eu>.

Celem pomyślnego ukończenia cyklu kształcenia jest oprócz tego dobra, a nawet bardzo dobra znajomość języka niemieckiego, gdyż kształcenie odbywa się w zakładach przemysłowych, w szkołach zawodowych i szkołach specjalistycznych w języku niemieckim – dotyczy to również egzaminów.

W jaki sposób mam przedłożyć swą aplikację?

Większość cykli kształcenia odbywa się od 1 sierpnia lub od 1 września. Większe zakłady i banki przedstawiają swe miejsca kształcenia często z rocznym wyprzedzeniem. Od kandydatów oczekuje się kompletnej, pisemnej aplikacji. W Niemczech należy do tego list motywacyjny, życiorys w formie tabelarycznej z fotografią, ostatnie świadectwo szkolne i jeśli się je posiada, to również świadectwo pracy. Mile widziane są również świadectwa praktyk i inne dokumenty, na przykład poświadczenia umiejętności językowych lub obsługi komputera.

Jak znaleźć miejsce kształcenia w zakładzie?

Warunkiem koniecznym do poszukiwania miejsca kształcenia jest inicjatywa własna. W poszukiwaniu pomocny jest internet. Poniżej podano najważniejsze adresy internetowe, które powinny ci pomóc w poszukiwaniu miejsca kształcenia:

- www.arbeitsagentur.de oraz jobboerse.arbeitsagentur.de: Federalna Agencja Pracy (BA) jest centralnym punktem kontaktowym dla osób poszukujących kształcenia i pracy oraz dla pracodawców mających wolne miejsca pracy. GIEŁDA PRACY tej agencji jest największym w Niemczech portalem internetowym zatrudnienia.
- www.zav.de: ZAV poprowadzi cię krok po kroku w poszukiwaniu miejsca kształcenia w zakładzie pracy.
- www.planet-beruf.de: Portal internetowy Federalnej Agencji Pracy (BA) dla uczniów i uczniów szkół średnich prezentuje cykle kształcenia i zawody oraz informuje o wyborze zawodu i sposobie aplikowania.
- ec.europa.eu/eures: EURES jest wielojęzycznym portalem wspierającym mobilność zawodową w Europie. Zawiera wiele informacji dotyczących Niemiec.
- www.ihk-lehrstellenboerse.de: Niemieckie izby przemysłowo-handlowe oferują ponadregionalną giełdę miejsc podwójnego kształcenia (szkoła + zakład).

System zawodowy i kształcenia

ZAWODY I KSZTAŁCENIE W CIĄGŁYM RUCHU

Dzięki innowacjom technicznym w ostatnich latach wiele zawodów zmieniło się. Odpowiednio do tego należy zaadaptować treści nauczania pod kątem **potrzeb rynku pracy**.

Federalny Instytut Kształcenia zawodowego (BIBB) analizuje praktykę zawodową i wprowadza odpowiednie zmiany do profili zawodowych. W ten sposób w ostatnich latach powstało w szczególności w sektorze usług wiele zawodów do wyuczenia. Klasyczne zawody zostały zmodernizowane. Z drukarza na przykład powstał technolog mediów drukowanych.

Ustawodawstwo oświatowe kontroluje treści i nazwy zawodów, co zapewnia, że kształcenie realizowane jest jednolicie w skali federalnej.

Prawne ramy tego reguluje **ustawa o kształceniu zawodowym**.

Dalsze informacje: www.bibb.de

Większe zakłady często publikują oferty kształcenia zawodowego na swych stronach internetowych. Opłaca się również poszukać i tam.

Jak znaleźć miejsce kształcenia w szkole?

Na portalu Federalnej Agencji Pracy (BA) dla kształcenia i doskonalenia zawodowego KURSNET (kursnet-finden.arbeitsagentur.de) można poszukać ofert kształcenia za strony szkół. Zaleca się najpierw na portalu BERUFENET, sieci ze spisem za-

wodów od A do Z Federalnej Agencji Pracy (BA) (berufenet.arbeitsagentur.de), poszukać dokładnej nazwy wymarzonego zawodu. W punkcie menu „Poszukiwanie miejsc i osób ubiegających się” portal BERUFENET wyświetla link do KURSNET, gdzie prezentowane są szkoły odpowiednio do zawodu i regionu. Przy poszukiwaniu według państw oferujących kształcenie pomocne są oprócz tego organizacje zawodowe. BERUFENET pokazuje je w odniesieniu do wybranego zawodu w punkcie menu „Źródła informacji”.

Ile będzie mnie kosztować kształcenie?

Kształcenie w systemie podwójnym (szkoła + zakład) jest bezpłatne, a pracodawca płaci nawet wynagrodzenie. Niektóre szkoły specjalistyczne żądają jednak chesnego. O koszty należy się dokładnie dowiedzieć, tak jak o wymagania. Ten, kto w ramach programu Unii Europejskiej LEONARDO DA VINCI otrzymał w Niemczech miejsce kształcenia lub ukończył część kształcenia w Niemczech, otrzyma dotację tytułem kosztów przejazdów i kosztów utrzymania.

Europejska sieć wymiany informacji

LEONARDO DA VINCI – MOBILNOŚĆ OTWIERA MOŻLIWOŚCI

W unijny program LEONARDO DA VINCI zaangażowano 31 państw w celu promowania mobilności zawodowej również w skali międzynarodowej. Projekt wspiera wymianę osób chcących kształcić się, czynnych zawodowo oraz nauczycieli zawodu. W tym celu Unia Europejska przyznaje stypendia. O dotacje te nie można występować indywidualnie. Potrzebny jest tu pośrednik w postaci zakładu pracy, związku, szkoły lub izby. Informacje na temat bieżących projektów znajdują się w agencjach poszczególnych krajów.

Lista znajduje się na stronie

<http://ec.europa.eu> > Policies > Culture, education and youth > Education and training programmes > Leonardo da Vinci.

Czy niemieckie wykształcenie zostanie uznane w moim kraju?

Międzynarodowe uznanie kwalifikacji zawodowych odbywa się jak dotąd z trudem. Na dłuższą metę problem powinien rozwiązać Europejski System Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym ECVET, ale znajduje się on jeszcze w fazie rozwoju. Powinien on przy tym pomóc umożliwić rozpoczęcie kształcenia w jednym kraju i kontynuacji w innym. W praktyce cudzoziemcy ubiegający się o kształcenie decydują się często na praktykę sondażową na kilka tygodni lub od razu realizują swój tok kształcenia w Niemczech. Zdobyta wiedza z praktyki może zostać udokumentowana w **europass** (patrz strona 10). Formularze wypełnia zakład lub instytucja kraju, która jest upoważniona do prowadzenia wymiany. Kto ukończył pełen cykl kształcenia w Niemczech, otrzymuje urzędowo potwierdzone świadectwo tak jak każdy niemiecki absolwent.

Portret kształcenia

Jonas Wandtke, osoba kształcąca się na pierwszym roku nauki jako elektronik informatyczny techniki urządzeń i systemów

Kontakt z klientem to chleb powszedni codziennego dnia w pracy

Jonas Wandtke zawsze interesował się techniką i urządzeniami. Jest więc oczywiste, dlaczego zdecydował się na zawód z dziedziny przemysłu i techniki. Jego obecny pracodawca zaprezentował się w jego szkole i wywarł na nim duże wrażenie. Po tym, gdy Jonas wysłał swą aplikację, został on zaproszony na test kwalifikacyjny. Tam, wraz z innymi kandydatami mógł zaprezentować swe zdolności manualne oraz wiedzę ogólną. Jonas wybił się ponad konkurencję i jest obecnie słuchaczem na pierwszym roku cyklu kształcenia.

W jego pracy najbardziej podoba mu się kontakt z klientami: „Mam do czynienia z wieloma ludźmi. Kontakt z klientami bardzo mi odpowiada i rozwiązywanie problemów technicznych u klienta sprawia mi dużą frajdę”.

Po porannej naradzie następuje przydział zleceń. Po tym nastąpi zapakowanie potrzebnych narzędzi do samochodów i wyjazd. U klientów kształcący się wraz ze swymi kolegami zainstaluje np. nowy telewizor lub zmontuje zmywarki do naczyń oraz wyjaśni działanie nowych urządzeń elektrycznych.

Dodatkowo, oprócz kształcenia w zakładzie, Jonas uczęszcza do szkoły zawodowej. Dwutygodniowa faza praktyki w zakładzie przeplata się ze zblokowanym nauczaniem teoretycznym w szkole. „Moja klasa jest bardzo fajna i wykłady nie są zbyt trudne, ponieważ generalnie zajmujemy się podstawami przedmiotu. Jednak na pewno z czasem treści nauczania staną się bardziej wymagające” mówi słuchacz.

Kto organizuje programy wymiany?

Mamy do czynienia z wieloma małymi, regionalnymi programami wymiany, które ułatwiają przekraczanie granic. Warto więc zapytać w szkołach zawodowych, organizacjach zawodowych lub w urzędzie miasta o kwestię umów partnerskich z zagranicą.

Wiele projektów otrzymuje środki z unijnego programu LEONARDO DA VINCI (patrz informacje poniżej). Jest zatem również możliwe zapytać w agencjach krajowych, jakie programy są realizowane w poszczególnych regionach.

Większe organizacje zajmujące się wymianą w kształceniu zawodowym to Niemiecko-Francuski Sekretariat ds. Wymiany w Kształceniu Zawodowym (www.dfs-sfa.org) lub Niemieckie Towarzystwo Współpracy Międzynarodowej (GIZ) GmbH (www.giz.de). Jest ono zaangażowane przykładowo w programach między Niemcami i Holandią (program: Band) lub z Norwegią (program Gjör Det).

Informacja i doradztwo

Centrum Informacyjne Centralnego Pośrednictwa ds. Zagranicy i Specjalistów (ZAV)

Kto ma pytania wokół tematu „praca i nauka w Niemczech” może się zwrócić bezpośrednio do Centrum Informacyjnego ZAV. Infolinia czynna jest pod numerem telefonu

+49 (0) 228 713-1313. Zespół jest do twojej dyspozycji w godzinach od 8.00 do 18.00 i chętnie prześle ci materiały informacyjne lub w razie potrzeby poda ci swoją osobistą osobę kontaktową w celu udzielenia dalszych porad (e-mail: zav-auslandsvermittlung@arbeitsagentur.de).

Euroguidance

Euroguidance jest europejską siecią doradztwa zawodowego i promuje mobilność zawodową na obszarze Unii Europejskiej. W każdym kraju członkowskim UE oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii jest do dyspozycji wiele centrów Euroguidance, które wspierane są przez Komisję Europejską w ramach programu Kształcenia Przez Całe Życie oraz przez odpowiednie urzędy w danych państwach. W Niemczech narodowym centrum Euroguidance jest Centralne Pośrednictwo ds. Zagranicy i Specjalistów (ZAV) Federalnej Agencji Pracy z siedzibą w Bonn. Informacje znajdziesz pod www.euroguidance.net.

PLOTEUS – portal wolnych miejsc nauki w całej Europie

Celem PLOTEUS jest pomoc uczniom, uczniom, studium, szukającym pracy, pracownikom, rodzicom, doradcom zawodowym i nauczycielom w poszukiwaniu możliwości kształcenia i jego kontynuacji w Europie. Informacje znajdziesz pod <http://ec.europa.eu/ploteus>.

Program Uczenia się Przez Całe Życie

Komisja Europejska zestawiła w jednym szczególnym programie różne inicjatywy w zakresie kształcenia ogólnego i zawodowego jako program uczenia się przez całe życie. Informacje znajdziesz pod <http://ec.europa.eu/education> > Program Uczenia się Przez Całe Życie.

Narodowa Agencja Kształcenia dla Europy przy Federalnym Instytucie Kształcenia Zawodowego (NA przy BIBB)

Agencja narodowa zajmuje się wszelkimi zagadnieniami dotyczącymi kształcenia i jego kontynuacji. Ma ona kompetencje przy realizowaniu unijnych programów promujących LEONARDO DA VINCI oraz GRUNDTVIG, a także przy **europass**.

Telefon: +49 (0) 228 107-1608, Internet: www.na-bibb.de, www.europass-info.de

Zentralverband des Deutschen Handwerks e.V. (ZDH)

Związek ten podaje informacje w kwestii kształcenia i jego kontynuacji w zawodach rzemieślniczych oraz podaje kontakty do odpowiednich izb rzemieślniczych oraz cechów. Telefon: +49 (0) 30 206 19-0, Internet: www.zdh.de

DIHK | Zarząd Niemieckich Izb Przemysłowo-Handlowych – stowarzyszenie zarejestrowane

Organizacja nadrzędna podająca kontakty do odpowiednich regionalnych izb przemysłowo-handlowych oferujących doradztwo w kształceniu zawodowym.

Telefon: +49 (0) 30 203 08-0, Internet: www.dihk.de

Miejsca kształcenia i ośrodki nauczania w Niemczech

